

Muistio

28.10.2022

VN/24884/2022
VN/24884/2022-STM-1Asiantuntija
Emmi Vettenranta

Valtioneuvoston asetus sairaankuljetuksen kustannusten korvaustaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta

Sairaan­kuljetuksen korvaustaksan väliaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi vuodelle 2023 sairaankuljetusalan toimijoiden toimintaedellytysten varmistamiseksi.

1. Asian tausta ja asetuksen antovaltuutus

Sairausvakuutuslain (1224/2004) 4 luvun 6 §:n mukaan vakuutetulle korvataan terveydenhuoltolain 39 ja 40 §:ssä tarkoitetusta ensihoitopalvelusta aiheutuneet kustannukset. Jos kohteessa annetun ensihoidon ansiosta vakuutetun tila on korjaantunut niin, että kuljetusta jatkohoitopaikkaan ei tarvita, sairaankuljetusajoneuvon kohteessa käynnistä aiheutuneet kustannukset korvataan vakuutetulle aiheutuneena kustannuksena. Sairausvakuutuslain perusteella vakuutetulle korvataan ensihoitopalveluun liittyvä sairaankuljetus, ei ennen kuljetusta tai kuljetuksen aikana annettua ensihoitoa.

Sairaan­kuljetusajoneuvon käytöstä aiheutuneiden kustannusten korvausperusteena olevasta korvaustaksasta säädetään sairausvakuutuslain 4 luvun 6 §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella. Sairaan­kuljetuksen kustannusten korvaustaksa perustuu kuljetuksesta aiheutuviin kustannuksiin ja käytettävissä oleviin varoihin.

Sairausvakuutuslain perustelujen (HE 191/2009 vp) mukaan asetuksella vahvistettava korvaustaksaa on tarkistettava kustannuskehityksen perusteella Suomen sairaankuljetusliitto ry:n esityksestä ja tarvittaessa muulloinkin. Kustannustekijöinä otetaan huomioon tilastokeskuksen julkaisema sairaankuljetuksen kustannusindeksi sekä palkkojen ja tuottavuuden kehitys. Ennen korvaustaksan säätämistä sosiaali- ja terveysministeriön on kuultava Kansaneläkelaitosta ja sairaankuljetusta edustavia järjestöjä.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta on valmisteltu erillisenä asiana parlamentaarisessa komiteassa monikanavarahoituksen purkamisen. Komitean kannanoton mukaan ensihoidon matkojen siirtämisen osalta on mahdollista tehdä päätös rahoitusvastuun siirrosta sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueille. Maaliskuussa 2022 sote-ministerityöryhmä antoi linjaukset monikanavarahoituksen purkamisen tiekartasta, jonka mukaan ensihoidon matkojen rahoitus- ja järjestämisvastuu siirretään hyvinvointialueille vuoden 2024 alusta lähtien.

2. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

Valmistelun aikana on kuultu seuraavia tahoja: Kansaneläkelaitos, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Hyvinvointiala HALI ry, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Yrittäjät ry, Akava ry, STTK ry ja Suomen Sairaankuljetusliitto ry.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Sairaankuljetuksen kustannusten korvaustaksasta säädetään valtioneuvoston asetuksessa (490/2018). Kustannusten korvaustaksaa korotettiin väliaikaisella valtioneuvoston asetuksella (405/2022), joka on voimassa 1.7. – 31.12.2022. Korotuksen tarkoituksena oli väliaikaisesti kompensoida energian hinnan noususta johtunutta kustannusten nousua. Korotus tehtiin määräaikaisella asetuksella, jotta korvaustaksan tasoa voitaisiin tarkastella uudelleen kustannustason kehittyessä.

Energian hinta on noussut tuntuvasti viimeisen vuoden aikana Suomessa ja laajasti muualla Euroopassa, ja hinnat ovat yhä kohonneella tasolla. Myös liikennepolttoaineiden hinnat ovat nousseet etenkin raakaöljyn kallistumisen, biopolttoaineiden jakeluvaihteen kiristymisen ja biopolttoaineiden hintojen nousun myötä. Polttoaineen hinnan nousu vaikuttaa myös sairaankuljetuksen kustannuksiin.

Kuljetuksesta aiheutuvia kustannuksia seurataan taksi- ja sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksin perusteella. Tilastokeskus tuottaa taksi- ja sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksin neljä kertaa vuodessa siten, että kustannusindeksi valmistuu seuraavan kuukauden aikana.

Viimeisin julkaistu sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksi on lokakuulta 2022. Indeksillä perusteella sairaankuljetusliikenteen kustannukset ovat nousseet maaliskuun 2021 laskentapisteestä syyskuun 2022 laskentapisteen pistelukuun nähden noin 5,3 prosenttia. Maaliskuun 2022 ja syyskuun 2022 pisteluvut puolestaan ovat samat (132,8). Näin ollen kustannustaso on syyskuun tietojen perusteella sama kuin maaliskuussa, joten sairaankuljetuksen taksat ehdotetaan pidettäväksi samalla tasolla kuin aiemmin annettussa määräaikaisessa asetuksessa. Määräaikaisen asetuksen ehdotetaan olevan voimassa 1.1.2023 – 31.12.2023.

Sairaankuljetuksen korvaustaksa muodostuu lähtömaksun, kilometrimaksun, toisen sairaankuljettajan lisämaksun ja odotusajan maksun korvausperusteesta. Voimassa olevan määräaikaisen asetuksen mukaan jokaisen uuden sairaankuljetuksen lähtömaksun korvausperusteena käytetään enintään 73,03 euroa. Jos kuljetusmatkan pituus ylittää 20 kilometriä, tämän matkan ylittävän osuuden kuljetuskustannusten korvausperusteena käytetään enintään 1,95 euroa jokaiselta alkavalta kilometriltä. Kuljetustehtävään osallistuvan toisen sairaankuljettajan lisämaksun korvausperusteena käytetään enintään 38,88 euroa ja tunnin ylittävältä ajalta lisäksi enintään 19,44 euroa jokaiselta alkavalta puolelta tunnilta. Yli tunnin kestävästä yhtäjaksoisesta odotusajan maksun korvausperusteena käytetään enintään 9,71 euroa jokaiselta alkavalta neljännestunnilta. Yhtä useampien paariotilain olevien vakuutettujen lähtömaksun korvausperusteena käytetään enintään 36,51 euroa. Kuljetuksessa mukana olevan istuvan potilaan lisämaksun korvausperusteena käytetään enintään 18,25 euroa.

Sairausvakuutuslakiin perustuvien matkakorvausten tarkoituksena on osaltaan turvata vakuutettujen yhdenvertainen oikeus saada tutkimusta ja hoitoa asuinpaikasta riippumatta korvaamalla osa sairauden, raskauden tai synnytyksen vuoksi tehdyn matkan aiheuttamista tarpeellisista kustannuksista (PeVL 52/2017 vp). Korvattavien kuljetusten vaarantuminen vaarantaa myös vakuutettujen hoitoon pääsyn. Polttoaineen hinnan nousun väliaikainen kompensointi sairaankuljetuksen kustannustaksaa korottamalla on tarpeen sairaankuljetusalan toimijoiden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

4. Pääasialliset vaikutukset

Vuonna 2021 ensihoitoon liittyviä matkoja korvattiin noin 530 000, joiden korvaukset olivat noin 85 miljoonaa euroa. Vastaavasti ambulanssilla tehtyjä kiireittäviä sairaankuljetusmatkoja korvattiin noin 77 000 matkaa, joiden korvaukset olivat noin 17 miljoonaa euroa. Sairaankuljetuksen kustannusten korvaukset maksetaan sairausvakuutusrahastosta sairausvakuutuksen kuluina, jotka

rahoitetaan 67 prosenttina valtion varoista ja 33 prosentin osuudella vakuutettujen sairaanhoitomaksujen tuotoilla.

Sairaankuljetuksen korvaustaksan esitetään pysyvän samana kuin se tällä hetkellä on. Ehdotuksen arvioidaan lisäävän sairausvakuutuksen matkakorvausmenoja arviolta 6,2 miljoonalla eurolla. Valtion osuus tästä olisi 4,2 miljoonaa euroa. Menon lisäys sisältyy Kansaneläkelaitoksen arvioimaan matkakustannusten korvausten kasvuun, joten ehdotus ei aiheuta lisämäärärahan tarvetta.

Ehdotus ei aiheuttaisi muutoksia Kansaneläkelaitoksen tai palveluntuottajien järjestelmiin, koska korvaustaksa pysyy samalla tasolla kuin aiemmin.

5. Lausuntopalaute

Sosiaali- ja terveysministeriö on 28.10.2022 päivätyllä lausuntopyyntöllä pyytänyt 10 vastaanottajataholta lausuntoa asetusluonnoksesta. Lausuntopyyntö julkaistiin lausuntopalvelussa. Lausunnon pystyivät antamaan myös muut kuin jakelussa mainitut tahot. Lausuntoaika päättyi 25.11.2022.

6. Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2023 ja on voimassa 31.12.2023 saakka.